

**การประยุกต์หลักพุทธธรรมาภิบาลเพื่อส่งเสริมการบริหารงาน
ของเทศบาลตำบลจัวงาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์***
APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE
TO PROMOTE THE ADMINISTRATION OF NGIO NGAM SUDBDISTRICT
MUNICIPALITY MUEANG UTTARADIT DISTRICT UTTARADIT PROVINCE

พระมหาณรงค์ นรินโท, อีรทัศน์ โรจน์กิจจากุล,
พระครูสุตันทบัณฑิต (วัชรพงษ์ วชิรปณโย)

Phramaha Narong Narintho, Theeratas Rojkitjakul,
Phrakru Sutananthapandit (Wacharapong Wachirapanyo)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkomrajavidyalaya University
Corresponding Author E-mail: naynutnarong@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ศึกษาระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลจัวงาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมาภิบาลกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลจัวงาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ และ 3. นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมาภิบาล เพื่อส่งเสริมการบริหารงานของเทศบาลตำบลจัวงาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ การวิจัยนี้ใช้วิธีแบบผสม โดยการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง 327 คน วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 10 คน ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลจัวงาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นมาตรฐานการศึกษา ด้านการจัดการสุขภาพที่เน้นการมีสุขภาพะทั้ง 4 มิติของคนในชุมชน ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ผ่านเกณฑ์พื้นฐานและการจัดสวัสดิการชุมชนที่ทั่วถึง ด้านการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจให้ความสำคัญกับการพออยู่พอกิน ด้านการบริหารจัดการที่ทันสมัยและมีมาตรฐานระดับประเทศ อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมาภิบาลกับการบริหารงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก

*Received March 11, 2025; Revised March 20, 2025; Accepted March 24, 2025

ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 3. แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมมาภิบาล ควรใช้หลักพุทธธรรมร่วมกับปัญญาพละเพื่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพส่งเสริมความขยันหมั่นเพียรเพื่อขับเคลื่อนงานและพัฒนาชุมชนยึดหลักโปร่งใสและซื่อสัตย์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกภาคส่วนและการมีส่วนร่วมการนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลมาใช้จะช่วยให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพโปร่งใส และนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ส่งเสริมการบริหารงาน; พุทธธรรมมาภิบาล; เทศบาลตำบล

Abstract

This research aims to 1. study the administration level of Ngio Ngam Subdistrict Municipality, Mueang District, Uttaradit Province, 2. study the relationship between Buddhist governance principles and the administration of Ngio Ngam Subdistrict Municipality, Mueang District, Uttaradit Province, and 3. present the application of Buddhist governance principles to promote the administration of Ngio Ngam Subdistrict Municipality, Mueang District, Uttaradit Province. This research uses a mixed method. By quantitative research from a sample of 327 people, analyzed with descriptive statistics and Pearson correlation coefficient. and qualitative research based on in-depth interviews with 10 key informants. Use content analysis techniques to compile the context and present it in a table. By the frequency distribution of respondents to open-ended questions.

The research results found that 1. The level of administration of Ngio Ngam Subdistrict Municipality, Mueang District, Uttaradit Province, was found to be at a high level overall. When classified by aspect, it was found that the aspect of education management that focused on educational standards, the aspect of health management that focused on the four dimensions of well-being of people in the community, the aspect of promoting quality of life that passed basic criteria and providing comprehensive community welfare, the aspect of promoting the economy that emphasized sufficiency in living, and the aspect of modern management that met national standards were at a high level in all aspects. 2. The relationship between Buddhist governance and administration has a very high positive relationship, with statistical

significance at the 0.01 level. and 3. The guidelines for applying Buddhist governance should be as follows: Use Buddhist principles together with wisdom for effective administration; promote diligence to drive work and develop communities; adhere to the principles of transparency and honesty to build trust; promote good relationships with all sectors and participation; and apply Buddhist governance principles to help make administration effective, transparent, and lead to sustainable community development.

Keywords: Promote Administration; Buddhist Governance; Subdistrict Municipality

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 76 รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็วไม่เลือกปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานที่ดี คือ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้มีการวางพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปสังคม การเมืองและการบริหารภาครัฐและการกระจายอำนาจ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งมีความเป็นประชาธิปไตยและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคมมาก ปัญหาการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นก็มากมาย เช่น การให้บริการประชาชนไม่ทั่วถึงไม่เป็นที่พอใจของผู้รับบริการ การตรวจสอบประชากรในแต่ละท้องถิ่นมีความต้องการไม่เหมือนกัน เช่น บางท้องที่ที่ต้องการถนน ต้องการประปา ต้องการไฟฟ้า ต้องการจะพัฒนาชุมชนของตนเอง จึงต้องของบประมาณจากหน่วยงาน เป็นต้น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในระบอบประชาธิปไตย มุ่งลดบทบาทรัฐส่วนกลาง ให้ประชาชนมีส่วนร่วมบริหารชุมชนตามเจตนารมณ์ของตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานภาครัฐและลดความล่าช้าในการตัดสินใจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกลไกสำคัญระดับตำบลในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในการดำเนินงานของแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน การบริหารงานต้องยึดหลักธรรมาภิบาล ทั้งนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วม ระบบที่ยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะสร้างบรรยากาศการทำงานที่มี

ประสิทธิภาพ เสริมความน่าเชื่อถือขององค์กร และลดปัญหาการทุจริตที่เป็นปัญหาเรื้อรังได้ (สิริวัฒน์ ลาภจิตร, 2564)

ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร ปัญหาด้านผู้บริหาร ปัญหาด้านเทคโนโลยี และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประชาชน อย่างไรก็ตาม ปัญหาด้านบุคลากรถือเป็นประเด็นสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานขององค์กร เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากนโยบายและแผนงานการบริหารท้องถิ่น ตั้งแต่การกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติ ไปจนถึงการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2567) ทั้งนี้ บุคลากรถือเป็นปัจจัยหลักในการบริหารองค์กร เนื่องจากองค์กรคาดหวังให้บุคลากรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองพันธกิจขององค์กรและความต้องการของประชาชน อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ของการปฏิบัติงานมีความเชื่อมโยงกัน เพราะการปฏิบัติงานจะไม่สามารถมีประสิทธิภาพได้หากขาดประสิทธิผล กล่าวคือ หากการดำเนินงานไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แม้ว่าจะดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพก็ตาม ในขณะเดียวกัน การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลก็อาจไม่จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพเสมอไป

หลักพละ 4 เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่ถึงพร้อม เป็นธรรมคำสอนที่เหมาะสมสำหรับนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ การงาน การศึกษาเล่าเรียนซึ่งในพระพุทธศาสนามองการพัฒนาคนว่า คนจะเก่ง มีความรู้ หรือความสามารถเพียงอย่างเดียวไม่ได้แต่จะต้องมีคุณธรรมความดีอยู่ในตัวด้วย พระพุทธศาสนาเป็นหลักวิชาที่จะพัฒนาให้คนเป็นคนเก่ง (วิชา) และดี (จริยะ) จึงจะได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (วิชาจรณสัมปันโน) การพัฒนาพละ 4 ให้เกิดมีขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้เท่าเทียมกัน เพราะทุกคนมีปัญหาพละ วิริยพละ อดวิชชพละ และสังคหพละ อยู่ในดวงจิตของตนเอง เพียงแต่รอการพัฒนาเท่านั้น สิ่งสำคัญต้องลงมือปฏิบัติเพราะหลักการพัฒนาปัญญาในพระพุทธศาสนา พุทธธรรมาภิบาล (Buddhist Governance) เป็นแนวทางการบริหารองค์กรที่อาศัยหลักพุทธธรรมเป็นแนวปฏิบัติสำคัญโดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความเป็นธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และคุณธรรมในการบริหารองค์กร ซึ่งแตกต่างจากหลักธรรมาภิบาลสากลที่เน้นเพียงระบบและกฎเกณฑ์ พุทธธรรมาภิบาลนั้นเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของบุคคลในองค์กร ส่งเสริมการทำงานด้วยความเมตตากรุณา การป้องกันทุจริต การสร้างความสามัคคี และการเคารพสิทธิของผู้อื่น การนำหลักพละ 4 มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารองค์กรจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร ทำให้เกิดการบริหารที่มีเมตตากรุณา ปราศจากการทุจริต ส่งเสริมความสามัคคี และเคารพ

สิทธิของทุกคนในองค์กร อีกทั้งยังช่วยสร้างสันติสุขและความยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจ พุทธธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

การนำหลักพุทธธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของเทศบาลตำบลจี่งวาม ผลการศึกษาจะนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับหลักธรรมาภิบาลสมัยใหม่ ซึ่งจะเป็นต้นแบบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ สามารถนำเสนอแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ในการพัฒนาระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง โดยผ่านการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนการยกระดับคุณภาพการบริหารงานของเทศบาลตำบลจี่งวามให้มีความเป็นเลิศ มีธรรมาภิบาล และเป็นที่พึงพอใจของประชาชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน และสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการปกครองท้องถิ่นไทยในภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลจี่งวาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมาภิบาลกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลจี่งวาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมาภิบาล เพื่อส่งเสริมการบริหารงานของเทศบาลตำบลจี่งวาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ในหมู่ที่ 4 5 และ 6 ตำบลจี่งวาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 1,791 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน ประกอบด้วย 1. นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา 1 รูป 2. กลุ่มผู้บริหาร 2 คน 3. กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน 3 คน 4. กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ 6 คน และ 5. กลุ่มประชาชนผู้มาใช้บริการ 3 คน โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง พิจารณาจากกลุ่มบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องและมีข้อมูลเชิงลึกในประเด็นที่ศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยประเมินดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งได้ค่าคะแนนระหว่าง 0.80-1.00 นอกจากนี้ ได้คำนวณค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งให้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.962

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมถึงการสนทนากลุ่มเฉพาะเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 327 ชุด

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ โปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สถิติพรรณนา เพื่ออธิบายปัจจัยส่วนบุคคลและการประยุกต์หลักพุทธธรรมาภิบาลเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของเทศบาลตำบลจัวงาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

1. ระดับคุณภาพการบริหารงานของเทศบาลตำบลจัวงาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จากการประเมินทั้ง 5 ด้าน แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการบริหารงานที่ได้มาตรฐาน โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, $S.D.=0.47$) เมื่อพิจารณาแยกตาม

รายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจให้ความสำคัญกับการพอยู่พอกิน ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.50) ด้านการบริหารจัดการที่ทันสมัยและมีมาตรฐานระดับประเทศ ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.54) ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ผ่านเกณฑ์พื้นฐานและการจัดสวัสดิการชุมชนที่ทั่วถึง ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.51) ด้านการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X}=4.26$, S.D. = 0.51) ด้านการจัดการสุขภาพที่เน้นการมีสุขภาวะทั้ง 4 มิติของคนในชุมชน ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.49) ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติการบริหารงานของเทศบาลตำบลจี่งวาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวม

คุณภาพการบริหารงานเทศบาลตำบลจี่งวาม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นมาตรฐานการศึกษา	4.26	0.51	มาก
2. ด้านการจัดการสุขภาพที่เน้นการมีสุขภาวะทั้ง 4 มิติของคนในชุมชน	4.26	0.49	มาก
3. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ผ่านเกณฑ์พื้นฐานและการจัดสวัสดิการชุมชนที่ทั่วถึง	4.28	0.51	มาก
4. ด้านการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจให้ความสำคัญกับการพอยู่พอกิน	4.44	0.50	มาก
5. ด้านการบริหารจัดการที่ทันสมัยและมีมาตรฐานระดับประเทศ	4.32	0.54	มาก
ภาพรวม	4.31	0.47	มาก

2. หลักพุทธธรรมาภิบาลโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลจี่งวาม ($R=.819^{**}$) หลักพุทธธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูงกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลจี่งวามในแต่ละด้าน ได้แก่ การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นมาตรฐานการศึกษา ($r=.785^{**}$) การจัดการสุขภาพที่เน้นการมีสุขภาวะทั้ง 4 มิติของคนในชุมชน ($r=.784^{**}$) การส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ผ่านเกณฑ์พื้นฐานและการจัดสวัสดิการชุมชนที่ทั่วถึง ($r=.773^{**}$) การส่งเสริมด้านเศรษฐกิจให้ความสำคัญกับการพอยู่พอกิน ($r=.681^{**}$) การบริหารจัดการที่ทันสมัยและมีมาตรฐานระดับประเทศ ($r=.743^{**}$)

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมาภิบาล 4 ประการ ได้แก่ ปัญญาพละ (กำลังความรู้) วิริยะพละ (ความเพียร) อนวัชชพละ (ความซื่อสัตย์) และสังคหพละ (การสงเคราะห์) เป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมการบริหารงานของเทศบาลตำบลจี่งวามให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน 1. ด้านปัญญาพละ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคลากร พัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน ส่งเสริมการสื่อสารและความเข้าใจกับชุมชน 2. ด้านวิริยะพละ ส่งเสริมความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน สร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม สร้างแรงจูงใจและให้รางวัลแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานได้ดี ทำงานร่วมกับประชาชน

ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ 3. ด้านอนวัชชผละ สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความโปร่งใส ความซื่อสัตย์สุจริต กำหนดกลไกการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานที่เข้มแข็ง เปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานให้ประชาชนได้รับทราบ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการทำงาน 4. ด้านสังคมพละ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกภาคส่วน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ด้อยโอกาส

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการบริหารงานของเทศบาลตำบลจันทบุรี อำเภอมะนัง จังหวัดอุดรธานี ได้แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการบริหารจัดการท้องถิ่น โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากซึ่งเป็นผลสะท้อนจากการมีวิสัยทัศน์และการวางแผนพัฒนาที่เป็นระบบของเทศบาล ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นมาตรฐานการศึกษา การจัดการสุขภาพที่เน้นสุขภาวะทั้ง 4 มิติของคนในชุมชน ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ผ่านเกณฑ์พื้นฐาน และการจัดสวัสดิการชุมชนที่ทั่วถึง การส่งเสริมด้านเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับการพออยู่พอกิน และด้านการบริหารจัดการที่ทันสมัยและมีมาตรฐานระดับประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของนพมาศ สิทธิมงคล (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักพุทธธรรมมาภิบาลของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานน่าน พบว่า การบริหารงานของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานน่านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาฝีมือแรงงานตามด้วยการพัฒนาระบบการพัฒนาฝีมือแรงงานให้รองรับนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชไมพร กิติ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกมิติมีประสิทธิภาพในระดับมาก ได้แก่ มิติของกระบวนการบริหาร มิติของผลผลิตและผลลัพธ์ และมิติของค่าใช้จ่าย

2. หลักพุทธธรรมมาภิบาลกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลจันทบุรีมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($R=0.819^{**}$) สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับหลักธรรมาภิบาลสมัยใหม่ในการบริหารงานของเทศบาล แสดงให้เห็นว่า

หลักพุทธธรรมมาภิบาลส่งผลดีต่อการบริหารงานในทุกมิติ ไม่เพียงแต่จะช่วยยกระดับมาตรฐานการบริหารงานเท่านั้น แต่ยังสร้างการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนทั้งในมิติทางกายภาพและจิตวิญญาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของแสนสุริยา รักเสมอ (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการสุขภาวะองค์กรรวมของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า หลักผล 4 ส่งผลต่อปัจจัยการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการสุขภาวะองค์กรรวมของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบูรณ์ มี 4 ด้าน คือ ด้านปัญญาผล คือ กำลังความรู้บุคลากรวิเคราะห์สถานการณ์ได้ทันเหตุการณ์ เข้าใจสภาพแวดล้อมได้ดี เจ้าหน้าที่ช่วยกันบริหารงานด้วยดี งานสำเร็จตามเป้าหมาย ด้านวิริยะผล คือ การสู่การปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ด้วยความเอาใจใส่ต่องานอย่างมั่นคง รับผิดชอบต่อหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้านอนวัชผล คือ ความซื่อสัตย์สุจริต การทำงานของเจ้าหน้าที่และบุคลากร ต้องมีจริยธรรมมาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน และด้านสังคผล คือ มีจิตอาสาเอาใจใส่ต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของเพื่อนร่วมงานรวมถึงนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูใบฎีกาเชมปัตต์ สุทธิธมโม (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารการพัฒนาตามแนวทางของหลักผล 4 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า หลักผล 4 มีความสัมพันธ์กับการบริหารการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติตามหลักผล 4 ได้แก่ ปัญญาผล วิริยะผล อนวัชผล และสังคผลมีความสัมพันธ์กับการบริหารการพัฒนาในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมมาภิบาล เพื่อส่งเสริมการบริหารงานของเทศบาลตำบลจี่วาม อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า 1. ด้านปัญญาผล คือ กำลังความรู้การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ร่วมกับปัญญาผล จะช่วยให้ผู้บริหารและบุคลากรเทศบาลสามารถแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การตัดสินใจ หรือการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งนี้ การพัฒนาปัญญาผลยังรวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีความสามารถในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับผู้คนในชุมชนอีกด้วย 2. ด้านวิริยะผล คือ นำสู่การปฏิบัติ ความขยันหมั่นเพียรเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงาน การทำงานอย่างขยันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ไม่เพียงแต่บุคลากรเทศบาลทุกฝ่ายควรมีความขยัน แต่การทำงานร่วมกับประชาชนการนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ และการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ ก็เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน การสร้างระบบ

การทำงานที่มีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุคลากร จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน 3. ด้านอนวัชพละ คือ ซื่อสัตย์สุจริต การทำงานด้วยความโปร่งใสและซื่อสัตย์จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ทำให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น และนำไปสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบและเสนอแนะความคิดเห็นเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การบริหารจัดการงบประมาณและการวางแผนพัฒนาชุมชนเป็นไปอย่างโปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกภาคส่วน 4) หลักสังคหพละ คือ กำลังการสงเคราะห์ การส่งเสริมการบริหารงานของเทศบาลให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องเน้น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกภาคส่วน ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นประชาชน บุคลากร หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน โดยการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและร่วมกันแก้ไขปัญหา การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนชนก นวลแขวง (2566) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมมาภิบาลเพื่อการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน พบว่า การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านควรส่งเสริมการบูรณาการหลักพละ 4 เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามภารกิจและอำนาจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลัก ปัญญาพละ ซึ่งหมายถึงกำลังแห่งความรู้ บุคลากรควรหมั่นศึกษาหาความรู้ พัฒนตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการทำงานเป็นระบบ และนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร รวมถึงช่วยเหลือสังคมและเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม วิริยพละ หรือกำลังแห่งความเพียร บุคลากรควรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เอาใจใส่ในหน้าที่ รับผิดชอบงานอย่างตรงต่อเวลา ขยันขันแข็ง วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความอดทนอดกลั้น และรักษาความซื่อสัตย์ต่อตนเอง องค์กร และเพื่อนร่วมงาน อนวัชพละ หรือกำลังแห่งความสุจริต เป็นอีกหลักสำคัญที่บุคลากรควรยึดถือ โดยควรมีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของราชการอย่างเคร่งครัด ทำงานด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส ปราศจากคอร์รัปชัน มีจิตอาสา และยึดมั่นในหลักจริยธรรม สังคหพละ หรือกำลังแห่งการสงเคราะห์ บุคลากรควรมีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีจิตอาสา เสียสละ และช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่เพื่อนร่วมงาน รวมถึงมีใจรักในการให้บริการประชาชน อีกทั้งรู้จักวางตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และสิ่งแวดล้อมหากบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านสามารถนำหลักพละ 4 มาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม การบริหารงานขององค์กรก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่สามารถสังเคราะห์ได้จากการวิจัย เรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรม มาภิบาลเพื่อส่งเสริมการบริหารงานของเทศบาลตำบลจันทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ทำให้สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปสังเคราะห์เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบริหารงาน ซึ่งผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ความรู้จากการวิจัย คือ Power of Dhamma Model ดังภาพต่อไปนี้



ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ดังนี้

1. การสร้างวัฒนธรรมองค์กร คือ บุคลากรทุกระดับจะต้องมุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นธรรม มีการดำเนินงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และทุกคนมีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ของตน ร่วมมือกันทำงานเป็นทีมเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน สนับสนุนให้บุคลากร มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ ยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับ สถานการณ์ใหม่ ๆ

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ และทันสมัยเกี่ยวกับการดำเนินงานให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาปรับปรุงการทำงาน

เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมกันติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง จัดประชุมชุมชนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3. การพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การบริหารงานต้องคำนึงถึงทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนมีความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและมีความสุข โดยบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งอนุรักษ์ไว้ให้กับคนรุ่นหลัง ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นและสร้างรายได้ให้กับชุมชน พัฒนาสังคม ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกกลุ่ม สร้างความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำ และอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างเอกลักษณ์และความภาคภูมิใจของชุมชน

4. การสร้างความเป็นอยู่ที่ดี คือ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต้องคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป้าหมายควรสอดคล้องกับหลักการพัฒนายั่งยืนและสามารถวัดผลได้ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ปรับปรุงถนนจัดหาแหล่งน้ำสะอาด จัดการระบบระบายน้ำ เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ไฟฟ้าและขยายระบบไฟฟ้าให้ครอบคลุม จัดสร้างสถานที่สาธารณะเพื่อให้ประชาชนได้พักผ่อนหย่อนใจ ส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่นให้ชุมชนมีรายได้ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และการแปรรูปผลิตภัณฑ์สร้างงานและรายได้ให้กับชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมการศึกษาจัดการศึกษาให้เข้าถึงได้และมีคุณภาพ จัดบริการสาธารณสุขที่ครอบคลุม สร้างความเท่าเทียมให้โอกาสแก่ทุกกลุ่มคน อนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม

5. การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ คือ การนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เพิ่มความโปร่งใส เพิ่มความสะดวกให้กับประชาชน ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและบริการได้ง่ายขึ้นผ่านช่องทางออนไลน์ ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะผ่านช่องทางออนไลน์ได้ ช่วยในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลตำบลจี่วามควรจัดโครงการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการ เช่น ทักษะการบริหารงบประมาณ การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์และการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

2. เทศบาลตำบลจึงวางแผนควรสร้างระบบการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็งเพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบ

3. เทศบาลตำบลจึงวางแผนควรพัฒนาช่องทางสื่อสารระหว่างเทศบาลและประชาชนสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ หรือร้องเรียนปัญหาได้โดยตรง และมีการตอบกลับอย่างรวดเร็ว โดยเทศบาลต้องตอบสนองความคิดเห็นเหล่านี้อย่างมีคุณธรรม

4. เทศบาลตำบลจึงวางแผนควรกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาล เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาล

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เทศบาลตำบลจึงวางแผนควรจัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในรูปแบบประชาคมทุกไตรมาส ตั้งคณะทำงานจากตัวแทนชุมชน เพื่อช่วยในการวางแผนพัฒนาและติดตามผลโครงการ

2. เทศบาลตำบลจึงวางแผนควรพัฒนาการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ เช่น การติดตามปัญหาน้ำท่วม ขยะ

3. เทศบาลตำบลจึงวางแผนควรพัฒนาโครงการเพื่อความยั่งยืนส่งเสริม เช่น การรีไซเคิลขยะในชุมชน ร่วมมือกับชุมชนเพื่อพัฒนาพื้นที่สีเขียว ส่งเสริมอาชีพและการตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าท้องถิ่น

4. เทศบาลตำบลจึงวางแผนควรสร้างกลไกการรับเรื่องร้องเรียนที่ประชาชนเข้าถึงง่าย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ออกแบบตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อประเมินผลกระทบของการนำหลักพุทธธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ เช่น ระดับความโปร่งใส ความพึงพอใจของประชาชน หรือประสิทธิภาพการจัดการทรัพยากร

2. พัฒนาขยายกลุ่มเป้าหมายการศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลตำบลที่มีบริบทต่างกันเพื่อวิเคราะห์ผลการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมาภิบาลในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

3. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมอื่น ๆ ในการบูรณาการการส่งเสริมการบริหารงานประชาชนของเทศบาลตำบลจึงวางแผน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์เช่น อิทธิบาท 4 พรหมวิหาร 4 ทศพิทธาธรรม สปัปฐมธรรม 7 เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ชไมพร กิติ. (2565). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นพมาศ สิทธิมงคล. (2565). การบริหารงานตามหลักพุทธธรรมาภิบาลของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานน่าน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูใบฎีกาเข็มปัตต์ สุทธิธมโม. (2564). การบริหารการพัฒนาตามแนวทางของหลักพระ 4 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัตน์ชนก นวลแขวง. (2566). การประยุกต์หลักพุทธธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารงาน ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดน่าน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2567). โครงการศึกษาวิเคราะห์และประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจงานวาง/ปรับปรุงผังเมืองรวมเมือง/ชุมชน. สืบค้น 10 มีนาคม 2567, จาก <http://eservices.dpt.go.th/eservice>
- สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิติ. (2568) คู่มือนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดีประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. อุดรดิติ: สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิติ.
- สิริวัฒน์ ลากจิตร. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์กรบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- แสนสุริยา รักเสมอ. (2566). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการบริหารจัดการสุขภาวะองค์กรรวมของผู้สูงอายุในจังหวัดเพชรบูรณ์ (ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์).พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.